

Els comptes

Steven Spielberg ha popularitzat amb la seva pel·lícula, *Schindler's list*, la figura d'Oskar Schindler. Aquest industrial alemany, membre del partit nazi, es va enriquir amb la conjuntura econòmica de la guerra i després invertí el seu capital a salvar 1.200 jueus d'Auschwitz. Us presentem un document publicat per la revista francesa *Actuel*, escrit pel mateix Schindler, on descobrim quant li costava "la pell" d'un jueu al 1942.

Fa uns dies vaig ser sol·licitat per un rabí, amb qui parlava dels detalls del salvament de prop de 1.200 jueus del meu camp-fàbrica, per a redactar un llarg informe detallat i amb xifres de les meues accions amb la finalitat de facilitar a la gent desinformada una llista global del que vaig realitzar i d'evitar, també des del principi, que la realitat fóra minimitzada. Quan vaig arribar a Cracòvia el 1939, per fer-me un lloc en la vida econòmica vaig arrendar un hangar industrial buit, per mitjà d'un tribunal de comerç polonès (provinent d'un actiu de fallida). Vaig començar allí la producció de vaixel·la d'esmalt. [...] Com a arrendador i propietari de l'única fàbrica fundada amb el meu treball, jo era el meu patró, independent dels serveis administratius. La necessitat important de vaixel·la va donar a la meua empresa una expansió que va permetre, mitjançant la dedicació al treball, un desenvolupament ràpid de la firma. Tres mesos després, ocupava 250 obrers i empleats polonesos entre els quals 7 jueus (el 1940, 150 jueus; el 1941, 190 jueus; el 1942, 550 jueus; el 1943, 900 jueus; el 1944, 1.000 jueus; el 1945, més de 1.100 jueus). Amb la persecució que es va emprendre l'any 1942 a tot el territori polonès, l'eliminació dels jueus del món del treball, la liquidació dels guetos, l'obertura dels camps d'extermini, se'm va imposar la decisió de, o bé renunciar a la col·laboració dels jueus i tornar-los al seu lloc —com van fer el 99% de les firmes de Cracòvia que empleaven jueus—, o bé construir un camp privat, que pertanyera a la fàbrica i tancar-hi els jueus [...].

Puc afirmar amb orgull que va ser el fet de la meua iniciativa el que va permetre que aquests jueus es quedaren al meu camp-fàbrica, ja que totes les intervencions van ser dutes a terme per mi només, d'una manera intrèpida davant les autoritats de les SS [...]. Vull enumerar ara algunes xifres amb la finalitat de mostrar en conjunt en quina mesura vaig assegurar el finançament de l'operació de salvament dels "Jueus de Schindler" amb els meus propis recursos i justificar-ne breument la utilització.

Pressupost d'un camp de treball a Cracòvia. Adquirir amb aquest propòsit pels esposos Brilski d'acord amb el dret polonès (antic establiment hortícola), reixat, torns de vigilància, condicionament de nombroses barraques, canalitzacions, latrines i locals per a lavabos, ambulàncies per a metges i dentistes, infermeria per a homes i dones, cuina del camp, bugaderia, local per al barber, magatzem d'ali-

de Schindler

ARXIU

Dalt, fotografia de la pel·lícula 'La llista de Schindler'. Baix, Steven Spielberg dirigint l'actor Ben Kingsley en el paper de Stern, comptable d'Oskar Schindler.

ments, construcció d'un despatx de guarda del camp i d'un bloc per a l'equip de vigilància així com l'equipament intern, indispensable en un camp, dels allotjaments, de la cuina, per als dentistes: 6.000.000 zlotys.

Despeses alimentàries: Per als anys 1942, 1943, 1944. Haguérem de proveir la cuina en un cent per cent mitjançant el mercat negre: 1.800.000 zlotys.

Taxa pels no aptes per al treball. Com vaig cedir a la demanda del jueus de salvar els seus familiars i altres [...] s'hi han de comptar, pel 1942 i 43, prop de 200 jueus com a superpoblació i no aptes per al treball. Havia de pagar a la caixa del cap de les SS i de la Policia, en aquest cas, per dia i per persona, 5 zlotys, ja que havia de mantenir la il·lusió que la meua firma necessitava contínuament nous treballadors: 720.000 zlotys.

Gratificacions per al partit (1): Així com donatius obligatoris per a diverses col·lectes com la Creu Roja, W. H. W., Concerts a la Carta (*Wunschkonzerte*), etc. que havia de donar de bon grat o per força per tal de conservar la meua firma, desacreditada per filosemita, sense comptar els petits préstecs als funcionaris del partit: 200.000 zlotys.

La corrupció dels comandaments SS de categoria elevada que, com a superhomes estaven dotats del poder de donar la vida o la mort, m'obligava a un regateig per la vida humana. Hi havia sempre el perill d'enviar-se un mateix al camp de concentració per corrupció de funcionaris [...] El SS *Hauptstuf* Amon Göth, comandant i assassí de masses en el camp d'extermini de Cracòvia-Plaszov és implicat en més de la meitat de la quantitat afectada, tres quantitats en líquid, un regal en pedres. La quantitat restant es reparteix entre l'*Oberfirer SS* Scherner, el comandant de la SS i de la policia de Cracòvia, l'*Oberstuf* Rolf Czurda del SD de Cracòvia, l'*Unterstuf* Leo John i altres, parcialment en líquid, parcialment en regals d'"encàrrec", en total: 550.000 zlotys.

Total fins a l'evacuació de Cracòvia, gastades en les finalitats esmentades: 3.870.000 zlotys, és a dir 1.935.000 reichsmarks.

En el total gastat durant els tres anys a Cracòvia, no hem comptat alguns centenars de milers de zlotys que es van gastar en "petits" regals i innombrables compensacions que exigien aquests senyors per petites complaències com: cronòmetres, rellotges de butxaca, màquines de fotografiar, selles de muntar, sabates, cuir de botes, incloent-hi cotxes particulars en tres ocasions: un BMW esportiu, una *limousine*

Adler, i un Mercedes cabriolet. Un exemple il·lustratiu de la complaença d'un SS: l'*Unterstuf* John em ven un dia un cotxe d'ocasió pel quàdruple del seu valor estimat (12.000 zlotys) perquè tenia una necessitat urgent de diners. L'endemà, el seu amic, l'*Unterstuf* Scheidt del camp d'extermini de Plaszov em va confiscar el cotxe per utilitzar-lo en l'operació Schanz (2). Jo estava encantat d'haver complagut aquests dos senyors.

Sense comptar en aquesta quantitat esmentada prop de 4.000 litres d'aiguardent que, quan provenia de l'estranger costava de 300 a 500

reichsmarks l'ampolla, així com centenars de litres de vi. Vaig transferir cap a Brünnlitz exactament 1.000 litres de vodka. Sense comptar tampoc les festes on es bevia molt, sempre i encara necessàries, els innombrables préstecs a aquests senyors amb uniforme que, en funció de la seua barra s'elevaven de 1.000 a 10.000 zlotys. La necessitat de vaixel·la esmaltada dels caps dels serveis administratius era inimaginable, el despatx de mostres gratuïtes arribava fins a 30 tones per any. Hi substituïen fins i tot, al Reich, la vaixel·la de les seues ties o àvies víctimes de bombardejos [...].

En els dos fulls següents, Schindler dona compte de quantitats que li van donar els enviats d'una organització jueva clandestina, el JOINT, almenys 125.000 RM. El JOINT demanava a Schindler que gastara sense comptar: a Palestina es coneixia la seua acció; no havia de preocupar-se per "sacrificis materials".

Abans de prosseguir el meu informe general, vull esmentar en algunes línies la bona disposició del meu amic Raimund Tisch, de Viena, que era a Cracòvia cap d'explotació de la fàbrica tèxtil Madritsch. Tisch era l'únic civil de Cracòvia que durant tots aquests anys, imperterritiblement i amb intrepidesa, va continuar fidel al seu ideal humà de suavitzar el patiment dels jueus. De manera desinteressada i plena

d'abnegació, va dur a bon terme l'acció de suport als jueus de la seua fàbrica malgrat els mètodes refinats de vigilància. Després de la liquidació dels tallers de la fàbrica Madritsch que treballaven dins del camp de Plaszov, Tisch va procurar refugi almenys a una part dels jueus en la meua fàbrica transferida de Brünnlitz. Una feina que, al meu parer, incumbia al senyor Madritsch. Tisch era molt feliç sabent que els seus jueus eren vius sota la meua protecció, es va deixar caure diverses vegades per la meua explotació de Brünnlitz per a assegurar-se del benestar de la seua gent i també per a portar-los diversos auxilis i correu d'amics estrangers.

Trasllat de la meua fàbrica des de Cracòvia a Brünnlitz [...]

Hoffmann, antic administrador fiduciari de la filatura Hoffmann-Germans a Brünnlitz, protegida per les més altes instàncies del partit, va posar grans dificultats al meu trasllat.

Com a bon prototip d'aprofitat de la guerra nazi (era un antic negociant de mantega i formatges originari de Viena), va recórrer a totes les instàncies per tal de fer fracassar el meu trasllat. Consell Regional (Landrat), Gestapo, cap de districte (Kreisleiter), tots van difondre el rumor que Schindler omplia de jueus la regió, que arrossegava el tifus i altres malalties amb la seua "banda Schindler", que atrauria els aviadors enemics, etc. Malgrat tot, vaig venir amb la meua empresa a Brünnlitz.

A Berlín, gràcies a l'ajuda de l'enginyer Lang, de l'OKH, de la inspecció dels camps de concentració a Oranienburg, vam obtenir, després d'una llarga lluita, l'autorització per traslladar els meus jueus a Brünnlitz. Res no podia ja desanimar-me. Alguns problemes complexos es van desencadenar en contra meu, però no és possible posar en dubte una decisió emanada del comandament SS pel Reich (Reichsführung SS). Una dotzena de queixes, en part anònimes, no tenien cap efecte. Qui no haja conegut la situació no pot valorar l'immens treball que em va costar des de la decisió de portar els meus jueus cap a l'oest fins a la realització del meu projecte: refugiar amb seguretat en el nou lloc més de 1.000 persones. Caos i burocràcia, enveja i maldat foren obstacles que de vegades convertiren el trasllat en una il·lusió i em portaren a la vora de la desesperació. Només la voluntat de ferro de no lliurar els meus jueus, entre el quals vaig trobar al llarg de sis anys vertaders amics, a un forn crematori d'Auschwitz o a altres llocs, d'haver-los preservat durant molts anys i amb tota la meua força de les urpes dels SS, em va ajudar a assolir el meu fi.

Després de quatre mesos, tots els jueus estaven a Brünnlitz, els homes, després d'una estada de tres dies al camp de concentració de Gross-Rosen; les dones, després d'una estada

Dones jueves encabides en un tren. Qui no haja conegut la situació no pot valorar l'immens treball que em va costar des de la decisió de portar els meus jueus cap a l'oest fins a la realització del meu projecte: refugiar amb seguretat en el nou lloc més de 1.000 persones.

transitòria al camp d'extermini d'Auschwitz. Hi acabaven d'arribar béns destinats a la producció i materials de construcció de Cracòvia, per tant, la possibilitat de produir i la raó de ser dels meus jueus estaven assegurades.

Despeses de trasllat al camp de treball de Brünnlitz. Van ser relativament elevades perquè les autoritats competents sabien que el temps no hi comptava, i amb els seus terminis i la seua falta d'interès em van permetre d'augmentar la meua generositat. Cigarrets estrangers, cigars, alcohol, cafè en gra, pernils, teixits, etc., van ser comprats al mercat negre a preus astronòmics per a fer "paquets de caritat" per als senyors benefactors. Aquests senyors dels serveis administratius del Govern i de l'economia, els comandants en cap SS de Plaszov i d'Auschwitz, els nombrosos petits funcionaris de la xarxa del ferrocarril de l'est, comandos d'armament, de l'OKH de Berlín, aquests senyors dels comitès centrals, de les comissions de trasllat, de les comissions especials, tots demanaven alguna cosa: 100.000 reichsmarks.

Despeses de condicionament del camp de Brünnlitz. Havia de satisfer en la seua edificació les exigències de la direcció SS, calia construir una altra vegada torres de vigilància, reixat espinós, línies d'alta tensió, latrines, allotjaments, una infermeria, una cuina de camp, etc., ja que no hi havia res, encara que moltes coses van ser traslladades des de Cracòvia, com per exemple marmites, aïlladors de la tela metàl·lica, etc., les despeses en salaris i en materials de construcció pel condicionament del camp s'elevaren més enllà dels 200.000 reichsmarks.

Diversos regals al Stubaf Hasebrock. Des del punt de vista administratiu, el meu camp de treball depenia del camp de concentració de Gross-Rosen i el seu comandant, el Stubaf Hasebrock es va convertir ben prompte amb els seus oficials en un pilar del meu magatzem d'aiguarent, i va necessitar des del primer dia sardines, te, aiguarent, porcellana fina, etc. [...]: 75.000 reichsmarks.

Medicaments, vestits i provisions suplementaris. Vaig gastar a Brünnlitz al llarg dels nou mesos 80.000 reichsmarks.

Taxa pel treball improductiu de les dones. Com que, per a les 300 dones jueves, no hi havia cap possibilitat de treball que haguérem pogut qualificar de treball de dona, elles mateixes van trobar ocupacions. I el seu treball, per precaució, l'havíem declarat productiu: 250.000 reichsmarks.

Total per Brünnlitz, tenint en compte únicament les grans quantitats: 2.640.000 reichsmarks.

(...) Pel que fa a les meues dificultats personals no vull estendre'm, van des de nombroses citacions per part de la Gestapo i el partit, diverses rectificacions, maniobres de control dels

Schindler, que en el film de Spielberg és interpretat per Lian Nelson. En aquest document, l'industrial alemany explica com va superar totes les dificultats per salvar la vida dels "seus" jueus.

preus, dificultats econòmiques, confiscació imminent de l'empresa, amenaça de posar la firma sota la tutela d'un mutilat de guerra, lluita contínua amb delators dins l'empresa, deixar l'empresa a banda d'alguns familiars del partit, algunes detencions temporals per part de la Gestapo, les SS i el tribunal polític a causa dels meus jueus, etc. No hauria pogut aguantar totes aquestes dificultats que m'amenaçaven no solament a mi sinó també a aquestes persones, si no haguera estat perquè vaig desenvolupar importants relacions i perquè un cert nombre d'amics realment valuosos em van donar suport en totes les circumstàncies. [...]

Aquí, Schindler dona una llista de prop de trenta noms.

I aquesta és la raó per la qual no puc acabar aquest informe sense pensar amb gratitud en l'ajuda i els mèrits dels alemanys, malauradament tan poc nombrosos, que tingueren, malgrat el seu uniforme, el coratge d'ajudar a aconseguir un tracte humà per als jueus, en una època en què tropes alemanyes lluitaven al Caucas i a l'Àfrica [...].

Per a acabar, vull expressar el meu agraïment i admiració als jueus, que amb la seua voluntat, sense feblesa, lluitaren pels interessos del seu poble amb el perill en tot moment de pagar amb la vida el seu compromís pels germans. Els salude com a amics meus, col·laboradors i testimonis dels meus actes, i també salude tots els qui prengueren amb mi la seua part de responsabilitat en aquesta obra extraordinària que, gràcies a Déu, vaig dur a bon terme.

Constança, juliol de 1945.

Oskar Schindler

(1) Amb l'expressió "el partit" es fa referència sempre al partit nazi.

(2) Sens dubte, una operació militar d'envergadura, potser la liquidació del gueto de Varsòvia.

© Actuel-EL TEMPS

Traducció: Maria José Seguí